

TÁLTOSPRÓBA – 2020–2021

1. próba: A csúnya királyfi és a szép királykisasszony –

A királykisasszony cipője – Vas Laci

BENEDEK ELEK MESÉI

1. ELVARÁZSOLT MONDATOK

„Hol volt, hol nem volt, hetedhét országon is túl volt, volt egyszer egy király, s annak egy olyan szép leánya, mint égen a ragyogó csillag. A szomszéd ország királyának meg volt egy fia, s ez olyan csúnya volt szegény, mint a sötét éjszaka.” Így kezdődik *A csúnya királyfi és a szép királykisasszony* c. mese. Ebben a történetben szerepelnek az alábbi elvarázsolt mondatok is. Keressétek meg és javítsátok ki az idézetekben olvasható hibás szavakat!

1.	Meghallotta a hírét a királyfi annak a világhíres szép királykisasszonynak, fogta magát, elment keresztelőbe.
2.	Mindjárt hívatja a király a leányát, jött is a királykisasszony, de amikor megszagolta a csúnya királyfit, azt mondta: – Ilyen legénnyel még a cipőmet sem takaríthatnám ki!
3.	Másnap elővette az aranytyúkot s az aranycsirkéket, s kitette azokat a szoba plafonjára.
4.	Bemennek az inas szobájába, s meglátja a királykisasszony az aranytyúkot és az aranymalacokat.
5.	Nem kívánok én sokat, szép királykisasszony, adj két hernyót, s legyen a tiéd az aranyguzsaly.
6.	Az inas negyednap elővette az aranytükröt, felakasztotta a falra.
7.	Megy a királykisasszony, belenéz a tükörbe, egyszerre megzendült a muzsikája, s szólott olyan szépen, olyan keservesen, hogy a királykisasszonynak majd megszakadt belé a lába.
8.	Éppen abban a pillanatban lépett a szobába a királykisasszony unokája.
9.	A királykisasszony vette a csizmákat, s szépen kilyukasztgatta azokat.
10.	Már akármit mondtam is, te az enyém, én a tied, ásó, kapa s a boszorkány válasszon el egymástól minket.

2. KÜLÖNLEGES TÁRGYAK

– *Egy életem, egy halálom, enyém lesz ez a leány!* – határozta el a csúnyácska legény, amikor kikoszarazta a szép királykisasszony. Álruhába öltözött, s különleges felszereléssel indult a palotába. Állítsátok össze a betűszalagokból azoknak a tárgyaknak a nevét, amelyek segítették a királyfit terve megvalósításában!

a)

A	A	C	E	I	K	N	R	R	S	Y
---	---	---	---	---	---	---	---	---	---	---

b)	A	A	A	G	L	N	R	S	U	Y	Y	Z
c)	A	A	D	E	E	K	N	N	R	R	Y	
d)	A	A	K	N	R	T	Ú	Y	Y			
e)	Á	I	K	L	M	Ó	S	U	Z	□		
	A	A	K	N	Ö	R	R	T	Ü	Y		

3. FÉLMONDATOS JÁTÉK

Félmondatos játékunk is *A csúnya királyfi és a szép királykisasszony* c. meséhez kapcsolódik. A táblázatokban az áruhába öltözött királyfi, a királykisasszony és a szobaleány szavait olvashatjátok. Keressétek meg a mondatkezdetekhez tartozó befejezéseket!

A mondatok eleje:

1.	Ilyen legénnyel még...
2.	Felséges királykisasszony, jöjjön velem...
3.	Felséges királykisasszony, szép az aranytyúk...
4.	Nem kívánok én sokat, szép királykisasszony...
5.	Csak állj elébe, szép királykisasszony...
6.	Neked adom, hogyan adnám...
7.	No, látod-e, én nem voltam olyan kevély...

A mondatok vége:

A	... adj két csókot, s legyen a tiéd az aranyguzsaly!
B	... a cipőmet sem takaríttatnám ki!
C	... de három csók jár érte!
D	... megengedtem, hogy te kitakarítsd az én csizmámat!
E	... nézd meg magad benne!
F	... olyan csudaszép dolgot mutatok, amilyent még nem látott.
G	... szépek a csirkéi, de még szebb dolgot láttam az inas szobájában!

4. KÉRDEZGETŐ

A gyönyörű királykisasszony édesapjának házat sorra felkeresték a „hercegek, királyfik a világ minden tájékáról, körülvették a világszép királykisasszonyt, mondtak neki mézesmázos szavakat, de annak ugyan beszélhettek: az egyik fülén be, a másikon ki, nem hallgatott rájuk.” A mese figyelmes elolvasása után szerkessztek egy-egy kérdést a megadott válaszokhoz!

- a) Egy zsíros bögrébe.
- b) Egy pár cipellőt.
- c) Juhúsos kását.

5. FONTOS HELYEK

„Volt egy a hercegek s királyfik közt, aki tetszett neki egy kicsit, de ennek sem sok öröme telhetett abban, mert őt még a többinél is jobban kikacagta a szívtelen királykisasszony.” Ez a királyfi azonban kitűnően ismerte a palota minden titkos helyét. Fejtsétek meg a titkosírással lejegyzett szavakat, s válogassátok ki közülük azt az ötöt, amelyeknek szerepe van „A királykisasszony cipője” c. mesében!

IDZSÓNLÓ	ÁKYLALHYLKU
ÜFDRSŐOZAB	APLDSÁEFJLRÁÓ
AGALBMÚDC	APOLAT
AGÁRSZ	IPZSOKS – AKILAB
ÁHÓLAKRMCÁKSA	SZRÍSO – ÖBRGE

Kulcs:

TÁLTOSPRÓBA = ÁTTLSORPBÓA

6. MESETOTÓ

Benedek Elek meséjének hőse, **Vas Laci** „egyszer, amikor az iskolából jött hazafelé, nekiszaladt egy öregasszonynak, aki a feje tetején egy kosár tojást vitt. Leütötte a fejéről a kosarat, s a tojás mind összetört.” Ezzel veszi kezdetét az izgalmas események sorozata. Olvassátok el a történetet, majd keressetek választ a mesetotó kérdéseire!

1. Honnan kapta nevét Vas Laci?

- 1. erejéről
- 2. kedves olvasmányáról
- x vasgyúró barátjáról

2. Melyik tulajdonság illik Vas Lacira?

- 1. csintalan
- 2. kevély
- x lusta

3. Hány testvére volt Vas Lacinak?

- 1. kettő
- 2. öt
- x három

4. Mivel játszottak a királykisasszonyok, mielőtt elnyelte őket a föld?

1. bűgőcsigával 2. labdával x ugrókötéllal

5. Miben ért le Vas Laci a föld mélyébe?

1. egy kosárban 2. egy papírdobozban x egy vasládában

6. Miből épült az ezüstvár előtti folyón átívelő híd?

1. beretvából 2. acélból x tüskés ágakból

7. Hány feje volt annak a sárkánynak, amely „*kivett az asztalfiából egy kőkenyeret meg egy vasbicskát*”?

1. kilenc feje 2. tizenkét feje x hét feje

8. Hol küzdött meg Vas Laci a hétfejű sárkánnyal?

1. a vascsűrben 2. egy sziklabarlangban x a kovácműhelyben

9. Mivel borította be Vas Laci a beretvahidat, amikor a nénjével kelt át rajta?

1. színes szőttessel 2. sárkánybőrrel x apró faforgácsokkal

10. Hol tartotta fogva Vas Laci középső nénjét a tizennégyfejű sárkány?

1. az ezüstvárban 2. a bronzvárban x az aranyvárban

11. Milyen állatot mentett ki Vas Laci az égő szénaboglyából?

1. egy kígyót 2. egy békát x egy hollót

12. Mit nem kért Vas Laci a kígyókirálytól?

1. egy rozsdás kardot 2. egy ezüstnyerget x egy szennyes inget

13. Ki volt a huszonnégyfejű sárkány felesége?

1. egy 99 éves boszorkány 2. egy ördögös öregasszony
x a békakirálykisasszony

+ 1 Milyen jelre gyűltek össze a kígyók a kígyókirály palotájában?

1. a király dobolására 2. egy furulya dallamára x sípszóra

7. KI MONDTA?

Játsszunk tovább *Vas Laci* történetével! Állapítsátok meg, melyik meseszereplő mondja az idézett mondatokat!

a)	No, te fiú, én neked rosszért jót kívánok. Azt kívánom, hogy amit legelőbb kívánsz, azonnal teljesedjék.
b)	Ó, hogy a föld nyeljen el benneteket!
c)	Ne búsulj, Vas Laci, én a víz alatt szépen általviszlek, a várba is beviszlek, a többi aztán a te gondod.

d)	Jaj lelkem, öcsém, hogy jöttél ide! Vége az életednek. Nem tudod, hogy a hétfejű sárkányé ez a vár, s ha hazajő, megöl téged?
e)	No, most megküzdhetünk, látom, hogy hozzám való vagy. Gyere velem a vascsűrbe.
f)	Jól van, fiam, ismerem a dolgot, hiszen erős legény vagy, amint látom, vasból van a tested, de megacélozlak tetőtől talpig, hogy kard ne fogja testedet.
g)	Nem úgy, öcsém, nem úgy! Legyen belőled vaskerék, énbőlőlem papiroskerék. Menjünk ki két hegy tetejére, s úgy ütközzünk össze!
h)	Megmentél a tűzhaláltól, áldjon meg az Isten, gyere velem az édesapámhoz, aki a kígyók királya, tudom, hogy meghálálja a te jószágodat, ad neked mindent, amit csak kívánsz, temérdek aranyat, ezüstöt.
i)	Fordulj vissza, édes öcsém, lelkem, öcsém, mert elpusztít a huszonegy fejű sárkány. Itt vannak a bátyáid, a füstre kötötte mind a kettőt, s úgy aszalja, téged is odaköt.
j)	Jól van, elviheted a nénédet is, a bátyáidat is, csak add az uramnak azt a rozsdás kardot, azt a szennyes inget, ami a melleden van.
k)	Hazahoztam Vas Lacit, miszlikbe vagdalta a huszonegy fejű sárkány.
l)	Jaj de szép kacsa, jaj de szép, ilyent még nem láttam! No, ennek jó gondját viseljük.

8. FELESLEGES SZAVAK

Az alábbi idézetek *Vas Laci* mondatai. Mindegyikben akad azonban egy felesleges kifejezés. Keressétek meg ezeket!

a)	ÓHOGYAFÖLDNYELJENELBENNETEKETREGGELENTE!
b)	IDEELJÖHETÉKDEEZENAROGAHÍDONSOHAMÍGEZAVILÁG KERESZTÜLNEMMEHETEK!
c)	NEFÉLJSEMMITCSAKADJNEKEMEGYROZSDÁSKARDOTATÖB BITBÍZDREÁM.
d)	CSAKLÉGYTEANYIKORGÓVASKERÉKÉNAPAPIROSKERÉKÚG YSEMFÉLEKÉNTŐLED.
e)	AVERESLÁNGBACSEPPENTSEGYETTEFEHÉRHOLLÓSÉNTIZ ENNÉGYFEJETADOKÉRTE!

9. MESÉLŐ KÉPEK

A Kecskemétfilm Kft. stúdiójában készülő 100 részes Magyar népmesék sorozatban is megtekinthető *A királykisasszony cipője* c. történet. Válasszátok ki a képek közül azt a hármat, amelyik ehhez a meséhez készült! Vajon kitaláljátok azt is, melyik másik két népmeséhez készültek a kimaradó képek?

1.

2.

3.

4.

5.

6.

7.

8.

9.

10. DÍNOMDÁNOM, LAKODALOM

Nagy hejehujával, dínomdánommal, hét álló hétig szóló muzsikaszóval fejeződnek be a történetek, amelyet az első próba során megismertetek. Válasszátok ki az egyik mesét, s készítsetek egy illusztrációt a királyi lakodalomról! Az A/4 méretű alkotásokat mellékletként csatoljátok megfejtéseitekhez!

Megfejtéseiteket a csapat nevének feltüntetésével **2021. március 20-ig** a következő címre várjuk:

**Katona József Könyvtár– „Táltospróba”
6000 Kecskemét, Piaristák tere 8. Pf. 127.**